Jaarverslag 2008

NEPLUVI

Inhoud

Voorwoord — 3

1 Kwaliteit — 5

2 Dierenwelzijn — 9

3 Voedselveiligheid — 13

4 Duurzame productie — 17

5 Bestrijdingsplichtige dierziekten — 21

6 Wereldhandel — 23

7 Controle, keuring en certificering — 27

8 Samenwerking — 31

NEPLUVI

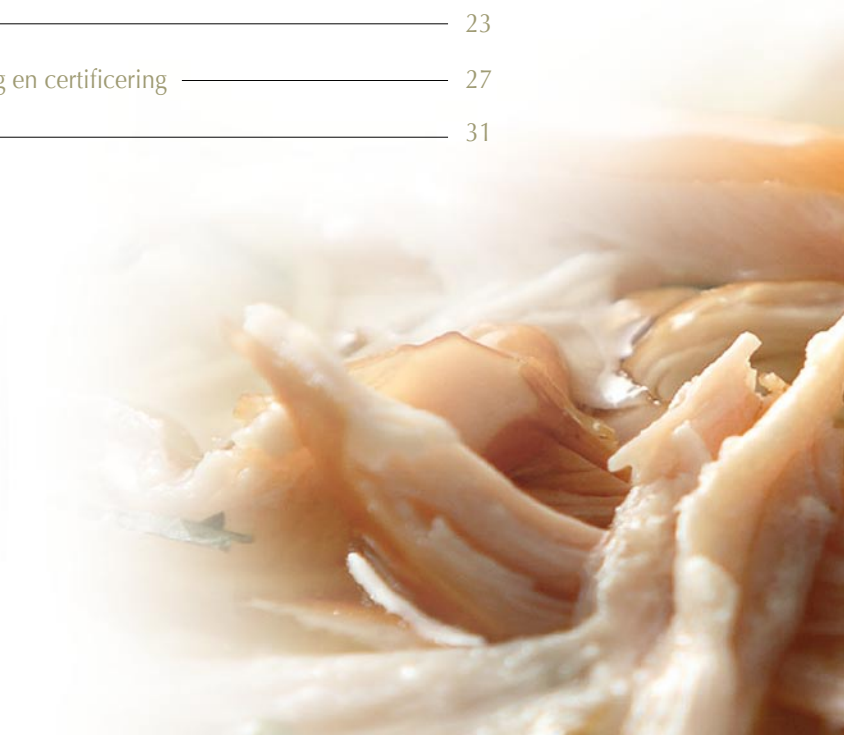

Voorwoord

De belangrijkste activiteiten van onze vereniging in 2008 zijn weer samengebracht in een prettig leesbaar jaarverslag, waarvan de hoofdlijnen inhoudelijk duidelijk zijn weergegeven. Daarop hebben bestuur en leden van NEPLUVI recht en vanzelfsprekend staan wij open voor suggesties om tot verbeteringen te komen.

Opvallend is dat onze sector steeds meer aandacht krijgt van politiek en maatschappij en dat wij daarop inspelen op vele fronten. Een groot aantal specifieke producten met een hogere welzijnsinvulling wordt door de NGO's ondersteund en vindt zijn weg naar de consumenten. Maar ook duurzaamheid wordt bij de dierlijke eiwitproductie een steeds belangrijker element. Wat we al wisten is dat pluimveevlees het meest efficiënt kan worden geproduceerd en daarmee niet alleen het meest veelzijdige, maar ook het meest duurzame stukje vlees is. Gezond was pluimveevlees al. Nu nog een gezonde sector, die de economische crisis benut om er nationaal, maar ook internationaal sterker uit te komen.

Zeer veel uitdagingen voor de sector, het bestuur en het secretariaat van NEPLUVI, maar ook 2009 zal wel weer te weinig dagen hebben om al onze wensen gerealiseerd te krijgen. We werken er samen met u in elk geval hard aan. In de markt en bij onze nationale en Europese overheden.

Jan Odink
Voorzitter NEPLUVI

„De Nederlandse pluimveesector zal zich de komende jaren meer moeten gaan richten op verbetering van de kwaliteit van haar product. Met de aanscherping van de normen op diverse terreinen ontkomt de sector niet aan een verdere professionalisering." **Peter Poortinga**

KWALITEIT

De Nederlandse pluimveevleessector wil kwalitatief hoogwaardige producten leveren aan een kritische consument. Deze maakt een afweging tussen de eisen die hij of zij aan producten stelt en de prijs die voor een product betaald moet worden. Bepaalde keuzes gaan nu eenmaal gepaard met hogere productiekosten. De keuze zal mede daardoor niet voor iedere consument gelijk zijn. Pluimveevleesverwerkende bedrijven bieden daarom een groot assortiment producten aan, dat is gericht op een breed publiek met een diversiteit aan wensen.

KWALITEIT PLUIMVEEVLEES

De kwaliteit van het Nederlandse pluimveevlees moet onberispelijk zijn. Dat deze kwaliteit steeds beter wordt gewaardeerd, komt tot uiting in een toename van de consumptie. Naast de algemene kwaliteit en de productinnovaties, die de keuzemogelijkheden van consumenten hebben verruimd, heeft waarschijnlijk ook de reclamecampagne via het PPE, betaald uit de heffingen en Europese subsidie, bijgedragen aan het succes van pluimveevlees.

Beter leven

De consument bepaalt welke producten geproduceerd dienen te worden. In 2008 is sprake van een lichte toename van andere, dan op de gangbare wijze geproduceerde pluimveevleesproducten. Voorbeelden hiervan zijn: langzamere groei, meer ruimte per dier, met biologisch geproduceerd voer en dergelijke. Een andere wijze van produceren kan bovendien de smaak van het product ten goede komen, waardoor de waardering van alternatief geproduceerde producten toeneemt. Bijzondere producten staan mede daarom vaker op de bestellijst van culinair Nederland.
Ook de Dierenbescherming heeft haar voorkeur uitgesproken door aan een aantal producten 1, 2 of 3 sterren toe te kennen in het kader van haar Beter Leven-logo. De sector is blij met deze erkenning en gaat ervan uit dat die de consument kan ondersteunen bij het bepalen van zijn of haar keuze.
Anderzijds moet ook de kwaliteit van het gangbare pluimveevleesproduct onberispelijk zijn. Het welzijn van de dieren, waarvan de producten in de Nederlandse winkels te koop worden aangeboden, moet aan een minimum standaard voldoen, dus ook als ze geïmporteerd worden.
Hetzelfde geldt voor de overige kwaliteitsaspecten. Het gangbare product scoort overigens zeer goed op het gebied van duurzaamheid als het gaat om de belasting van het milieu. Pluimveevlees is wat betreft CO_2-footprint en benodigd landbouwareaal een zeer gunstige eiwitbron, zo blijkt uit enkele in opdracht van de Tweede Kamer gepubliceerde rapporten over (dierlijke) eiwitbronnen, en het gangbare product is door de efficiënte productiewijze in dit opzicht het meest gunstig.

Juiste informatie

In 2008 werd duidelijk dat de Consumentenbond het voornemen had een publicatie te wijden aan de kwaliteit van pluimveevlees, in de veronderstelling dat RIKILT-onderzoek aantoonde dat er sprake was van toevoegingen die niet op het etiket werden gedeclareerd. Omdat de constateringen op grote schaal zouden voorkomen en bovendien slechts bij een deel van de productie per productielocatie, werd al snel duidelijk dat er iets anders aan de hand moest zijn. De resultaten van het onderzoek konden hierdoor niet juist zijn.
In NEPLUVI-verband is de problematiek besproken en gezamenlijk met het PPE zijn diverse acties ondernomen. Duidelijk werd dat een nieuwe onderzoekmethode van het RIKILT niet correct was gevalideerd en daarom tot verkeerde conclusies leidde. De Consumentenbond wilde aanvankelijk niet uitgaan van onjuiste informatie, maar nam in de uiteindelijke publicatie toch gas terug. Dankzij de aanpak vanuit NEPLUVI is grote schade voor de sector voorkomen. Ofschoon de conclusies door het RIKILT en als gevolg daarvan door de Consumentenbond onjuist waren, toont deze casus aan hoe belangrijk het is om de juiste informatie te verstrekken bij pluimveevlees en pluimveevleesbereidingen. Toevoegingen dienen geëtiketteerd te worden, want de consument moet juist geïnformeerd worden.
Daar staat NEPLUVI volledig achter. ■

„Initiatieven om het imago van onze sector op welzijnsgebied te verbeteren, verdienen onze volle aandacht en ondersteuning de komende jaren." **Rob Hengeveld**

2

DIERENWELZIJN

NEPLUVI heeft in 2007 het Actieprogramma Verantwoord Ondernemen in de Pluimveevleesketen opgesteld. Het uitgangspunt dat in Nederland scherpere regels zouden moeten gelden dan in andere lidstaten van de EU gaat in tegen het principe van een level playing field en tegen de afspraken in het regeerakkoord. NEPLUVI vindt het onwenselijk om nationaal verplichte, additionele welzijnsregels op te stellen boven EU-niveau. Daarnaast behoren de in de Europese Gemeenschap geldende eisen ook te gelden voor invoer uit derde landen.

Rekening houden met de wensen van consumenten met betrekking tot de wijze waarop pluimvee wordt gehouden, kan worden gezien als een extra kwaliteitsaspect. Het Nederlandse pluimveevleesbedrijfsleven speelt daarop in. Hoofdstuk 1 geeft daarvan enkele voorbeelden. Daarnaast worden basiseisen gesteld aan de omstandigheden waaronder dieren worden gehouden en aan de wijze waarop met dieren wordt omgegaan. Omdat extra eisen bijna altijd gepaard gaan met meerkosten, moeten de basiseisen gelden voor alle partijen die in een bepaalde markt opereren. De eisen die nu nog vaak worden gesteld aan de lokale productie zouden moeten gelden voor toelating op de betreffende markt. Pas dan is sprake van een level playing field.

VERDOVEN VAN PLUIMVEE

Effectief verdoven is zeer belangrijk voor het dierenwelzijn en voor de kwaliteit van het eindproduct. NEPLUVI heeft daarom veel aandacht gegeven aan de nieuwe Europese verordening voor het verdoven en doden van (slacht)dieren. Deze verordening moet de bestaande richtlijn vervangen en voor harmonisatie binnen de EU zorgen. Dat is gunstig voor het level playing field. Eisen die aan de Europese producenten worden gesteld, moeten echter ook gelden voor import uit derde landen. Pas dan is er sprake van eerlijke concurrentieverhoudingen.

De Nederlandse overheid neigt naar een verbod van elektrisch verdoven vanuit de overtuiging dat atmosferisch verdoven beter is voor het dierenwelzijn. Zij wordt hierin gesteund door enkele NGO's.

NEPLUVI wil in principe alle mogelijkheden die een effectieve verdoving mogelijk maken, behouden dan wel in de toekomst mogelijk maken. De nieuwe verordening biedt deze mogelijkheid doordat deze als doelvoorschrift is opgesteld. Vormen van elektrisch verdoven blijven in het voorstel van 2008 mogelijk, evenals verschillende vormen van atmosferisch verdoven, inclusief het gebruik van anoxische mengsels. Bij de uitwerking van de verordening is in de voorstellen van 2008 echter toch nog sprake van middelvoorschriften door de wijze waarop de bijlagen zijn opgebouwd en ondergebracht. NEPLUVI maakt zich hard om dit gewijzigd te krijgen.

WELZIJN VLEESKUIKENS

Op 12 juli 2007 is de definitieve tekst van de EU-welzijnsrichtlijn vleeskuikens gepubliceerd (Richtlijn 2007/43/EG) met de normen voor het houden van vleeskuikens. In deze richtlijn is bepaald dat alle vleeskuiken-bedrijven aan een set van basiseisen moeten voldoen en dat de basisbezettingsdichtheid 33 kg/m^2 bedraagt. Basiseisen betreffen onder andere de lichtintensiteit in de stal (80% van het vloeroppervlak moet een lichtintensiteit hebben van 20 Lux), de mogelijke lichtschema's en de vastlegging van gegevens die vervolgens 3 jaar bewaard moeten worden. De pluimveehouder moet documentatie kunnen overleggen met betrekking tot ventilatie, voer, water et cetera. Als omgevingsparameters worden de concentratie van ammoniak, de relatie binnen/buitentemperatuur en de gemiddelde relatieve vochtigheidsgraad genoemd. Wanneer de koppels op de slachterij aankomen, moet daar de dagelijkse en cumulatieve uitval bekend zijn. Daarnaast worden de dood op de slachterij aangevoerde dieren geregistreerd. Pluimveehouders moeten zijn opgeleid om hun taken goed te kunnen uitvoeren.

Onder voorwaarden mag de bezettingsgraad hoger zijn. Als bedrijven aan extra voorwaarden voldoen, kunnen lidstaten een bezettingsdichtheid van 39 kg/m^2 toestaan. Onder voorwaarden is een maximum van 42 kg/m^2 mogelijk.

Lidstaten moeten uiterlijk op 30 juni 2010 aan de voorschriften van de richtlijn voldoen en in 2012 zal de richtlijn worden geëvalueerd.

In 2008 heeft NEPLUVI samen met vertegenwoordigers van de primaire sector, het PPE en het ministerie van LNV gekeken naar de nationale implementatie van deze richtlijn. De sector wenst geen extra eisen bovenop de in de richtlijn vervatte eisen, geen toename van onnodige administratieve lasten en geen vertraging als het gaat om de mogelijkheid tot benutting van de in de richtlijn gegeven maximale bezettingsgraad. LNV wil graag een extra parameter in haar regelgeving opnemen. Een mogelijk compromis is het gebruiken van hakdermatitis (brandhakken), zoals dat ook in het kader van IKB wordt geregistreerd, als extra parameter om de bezetting van 42 kg/m^2 mogelijk te maken.

VERVOER VAN DIEREN

NEPLUVI hecht er groot belang aan dat het welzijn van pluimvee tijdens het transport niet in het geding is. In 2008 zijn diverse bijeenkomsten georganiseerd met onder andere vertegenwoordigers van vang- en laadploegen om er voor te zorgen dat het vangen en laden van pluimvee voor slachten zodanig verloopt dat het welzijn gewaarborgd is. Naast het dierenwelzijn zelf loopt de pluimveevleessector bij onverhoopte misstanden het risico op imagoschade.

In 2008 zijn er regelmatig controles geweest van pluimveetransporten. In een enkel geval werd een lichte overschrijding van de maximale bezetting geconstateerd. Het welzijn van de dieren was echter niet in het geding. Een dergelijke overschrijding kan ontstaan door een verkeerde schatting van de gewichten (pas op de weegbrug wordt het daadwerkelijke gewicht van alle geladen pluimvee bekend) of door een onjuiste inschatting van de groei tussen het wegen van een steekproef en het moment van laden. Tijdens het laden en tijdens of na het transport zijn er geen aanwijzingen geweest van verminderd dierenwelzijn.

De sector is gebaat bij het voorkómen van welzijnsproblemen gedurende laden en transporteren. Vanaf de opgave van de gewichten en het bepalen van het aantal containers tot en met het daadwerkelijke laden moet ervoor worden gewaakt dat het welzijn van de dieren niet in het geding is. Eventuele tekortkomingen moeten in het belang van de hele sector worden aangepakt. Als het welzijn van de dieren zelf in orde is, zijn sanctionerende maatregelen naar aanleiding van geringe tekortkomingen weinig relevant. Deze maatregelen kunnen dan op weinig draagvlak rekenen. De regelgeving zou meer ruimte moeten bieden om rekening te kunnen houden met het klimaat. Een lagere bezetting tijdens heel warme dagen mag nu wel, maar een hogere bezetting bij koude dagen niet, ook niet als dit beter is voor het welzijn van de dieren. ■

„Het zou jammer zijn als door de toenemende veiligheid van kip de zorgvuldigheid in de keuken afneemt. Het is echter wel een lastige boodschap om te communiceren dat kip veilig is, maar een goede keukenhygiëne vereist om kruisbesmetting te voorkomen." **Gert van den Bor**

3

VOEDSELVEILIGHEID

Voedselveiligheid en volksgezondheid staan centraal als het gaat om de productie van voedsel. Dat geldt ook voor de productie van pluimveevlees(producten). In de beleving van de consument is dit belangrijker dan bijvoorbeeld dierenwelzijn. Bij twijfel over de veiligheid zal de verkoop snel stagneren. Het gaat bij voedselveiligheid om het vóórkomen van ongewenste stoffen en micro-organismen. De sector neemt haar verantwoordelijkheid met maatregelen die extra garanties bieden wat betreft de voedselveiligheid in de gehele productiekolom. Deze zorg start bij de productie van diervoeders.

ZELFCONTROLEPROGRAMMA RESIDUEN ANTIBIOTICA

In het zelfcontroleprogramma residuen van antibiotica wordt pluimveevlees door de laboratoria in opdracht van de pluimveeslachterijen op residuen van antibiotica onderzocht met behulp van de Poultryscan.

Dankzij deze aanpak zijn residuen van antibiotica in pluimveevlees door bijvoorbeeld een niet juist hanteren van de wachttermijn voor slachten of door verkeerd doseren niet aan de orde. Ook de overheid verricht in het kader van het nationaal programma onderzoek naar de aanwezigheid van onder andere residuen. NEPLUVI hecht veel waarde aan deze onderzoeken, waarvan een duidelijke preventieve werking uitgaat, die de voedselveiligheid en een ongestoorde afzet ten goede komt.

SELECTIEF EN CORRECT GEBRUIK VAN DIERGENEESMIDDELEN

Hoewel residuen van diergeneesmiddelen geen probleem vormen, wordt er toch kritisch naar het gebruik van diergeneesmiddelen in de dierlijke productiesectoren, waaronder de vleeskuikenhouderij, gekeken. Er wordt namelijk gerapporteerd over een toenemend gebruik van antimicrobiële middelen (antibiotica) in de veehouderij.

Het gebruik van antimicrobiële groeibevorderaars (AMGB's) is verboden en dierlijke eiwitten in pluimveevoeders zijn sinds de BSE-crisis niet meer toegestaan.

Beide zijn mogelijk debet aan de toename van het antibioticumgebruik. Het roept vragen op dat dierlijke eiwitten die geen enkel risico opleveren en die zelfs zijn goedgekeurd voor humane consumptie nog steeds verboden zijn. Het toelaten hiervan zou een positief effect hebben op de voedselvertering en de darmgezondheid en zo het antibioticumgebruik kunnen verminderen.
De vleespluimveehouderij neemt haar eigen verantwoordelijkheid ten aanzien van het antibioticumgebruik en NEPLUVI steunt die aanpak. In 2008 is een convenant met het ministerie van LNV gesloten en is de Task Force Antibiotica ingesteld. Tegelijk met het streven naar een selectief en correct gebruik van diergeneesmiddelen geeft de in het kader van het convenant ingestelde werkgroep ook aandacht aan MRSA. Er zijn aanwijzingen dat deze resistente bacterie ook voorkomt in koppels slachtpluimvee. Er zijn geen aanwijzingen dat dit enig risico inhoudt voor de consumptie van pluimveevlees. Toenemende resistentie van organismen in de pluimveehouderij kan in theorie van invloed zijn op het vóórkomen van resistentie in de humane gezondheidszorg. Dit heeft weliswaar niet direct met voedselveiligheid te maken, maar verdient wel de nodige aandacht. Het zou uiteindelijk invloed kunnen hebben op de maatschappelijke acceptatie van de pluimveevleesproductie en dient daarom zoveel mogelijk te worden teruggedrongen.

SALMONELLA

De Nederlandse inspanning met betrekking tot de bestrijding van salmonella in de pluimveesectoren werpt haar vruchten af. Het besmettingsniveau is zeer laag en Nederland behoort duidelijk tot de koplopers in Europa.

Salmonella Java

Wat salmonella betreft moet met name de verdere terugdringing van Salmonella Java aandacht krijgen. In 2007 is daartoe een Werkgroep Salmonella Java ingesteld door de PVE. NEPLUVI neemt aan deze werkgroep deel. Het doel van deze werkgroep is inzicht te krijgen in de verschillende aspecten die een rol spelen bij de problematiek van S. Java om aan de hand van die kennis het aantal besmettingen te reduceren. In 2008 is deze aanpak geïntensiveerd en moeten bedrijven zich nog meer inspannen om S. Java terug te dringen. Omdat de Europese zoönoseverordening in 2010 de afwezigheid van salmonella in 25 gram zal voorschrijven, is een verdere aanscherping van het programma nodig. De in Nederland voorkomende S. Java is niet zo relevant in het kader van de volksgezondheid, maar dat onderscheid wordt in de regelgeving niet gemaakt. Buiten Nederland komen blijkbaar wel meer ziekteverwekkende varianten voor.

In de EU-verordening met microbiologische criteria is aangegeven dat er procescontroles moeten worden uitgevoerd in pluimveeslachterijen. Als criterium voor de beoordeling van de hygiëne in het proces is voor vleeskuikens onderzoek op salmonella voorgeschreven. Als bemonsteringsplaats wordt in deze verordening het nekvel genoemd.
In het Nederlandse plan van aanpak Salmonella (PVE) is voor borstvel gekozen. Afgesproken is dat er een equivalentietest zal worden gedaan tussen de bemonstering van de op basis van EU-regelgeving verplichte nekvellen en de in het kader van het Nederlandse plan van aanpak verplichte borstvellen. Dit onderzoek is alleen nodig om aan de letter van de wet te voldoen. Het onderzoek in Nederland is immers uitgebreider dan de Europese regelgeving eist. Het NEPLUVI-secretariaat heeft hiervoor een projectvoorstel uitgewerkt, dat in de eerste helft van 2008 is uitgevoerd en waarover is gerapporteerd. De VWA heeft het onderzoek echter nog niet geaccepteerd.

CAMPYLOBACTER

Op het gebied van campylobacter is een sectorplan opgesteld voor de beheersing hiervan. De eerste fase van dit plan is in de tweede helft van 2007 voor rekening van de sector uitgevoerd. Doel van het plan is een gedegen monitoringssystematiek te ontwikkelen, aan de hand waarvan de sector in 2008 breed op campylobacter zou gaan monitoren. De uitkomsten van de eerste fase en van onderzoek van ASG, VWA en Consumentenbond wijzen alle in de richting van veel voorkomende, maar zeer lage besmettingsniveaus in het eindproduct. Zo laag dat er geen sprake is van risico voor de volksgezondheid.
Dit heeft er toe geleid dat de tweede fase van het onderzoek is bijgesteld en verbreed.
NEPLUVI heeft in 2008 met de minister van VWS, Ab Klink, afspraken gemaakt, die zijn vastgelegd in een convenant.
De overheid zal nader onderzoek doen naar de bijdrage van de kipconsumptie aan het voorkomen van campylobacterproblemen bij de mens. De sector zal monitoren in de vleeskuikenslachterijen om na te gaan of het besmettingsniveau in het eindproduct inderdaad over alle deelnemende slachterijen en gedurende het gehele jaar laag is.
Dit onderzoek gaat op 1 januari 2009 van start.

Zowel bij salmonella als bij campylobacter gaat het om maatregelen die de consument beschermen als er fouten worden gemaakt bij de bereiding van pluimveevlees. Bij een correcte bereiding van dit vlees in de keuken leveren de lage niveaus van deze kiemen geen enkel gevaar op. Bij onvoldoende hygiëne in de keuken kan wel gevaar ontstaan. Rauw te consumeren producten of al bereide producten kunnen hierdoor besmet raken. Deze besmetting kan ook ontstaan door onvoldoende verhitting van producten. ■

„'Save the world eat chicken' is een uitspraak naar mijn hart. Met kip produceren we een hoogwaardig en zeer smakelijk eiwit met een zeer lage milieulast." **Huib van de Vecht**

4 DUURZAME PRODUCTIE

Duurzame productie kan worden benaderd vanuit de milieuoptiek (CO_2-footprint, beslag landbouwgrond, gebruik energie c.q. fossiele brandstoffen e.d.), maar ook dierenwelzijn wordt nogal eens onder de noemer duurzaam geplaatst. Daarnaast zijn de arbeidsomstandigheden en het behoud van arbeid voor de mensen die werkzaam zijn in de pluimveevleesindustrie van belang.

Dierenwelzijn heeft de nodige aandacht van de pluimveevleesindustrie. Daarover gaat hoofdstuk 2 van dit jaarverslag. Duurzaamheid is ook een kwaliteitsaspect, dat een rol kan spelen bij de keuze van de consument voor een product, zoals in hoofdstuk 1 is beschreven. In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op overige milieuzaken en op de sociale aspecten van de pluimveeverwerkende industrie.

MILIEU

IPPC

De richtlijn Integrated Prevention and Pollution Control (Richtlijn 96/61/EG) is opgesteld voor slachterijen met een productiecapaciteit van meer dan 50 ton geslachte dieren per dag en voor uitsnijderijen met een productiecapaciteit van meer dan 75 ton vlees per dag. Centraal in de richtlijn staat het begrip Best Beschikbare Techniek (BBT). BBT's zijn de meest doeltreffende en geavanceerde methoden om de effecten op het milieu in het geheel te voorkomen of te beperken. De BBT's, waarvan de praktische en economische bruikbaarheid is aangetoond, zijn opgenomen in een referentiedocument (BREF).
NEPLUVI is, samen met PVE en COV, in overleg met de ministeries van VROM en LNV over de implementatie van de BREF voor de vleesindustrie. In 2008 is in dat verband een checklist als leidraad voor de uitvoering van de IPPC-richtlijn beschikbaar gekomen. Met maatregelen en uitleg aan de hand van de checklist kan aan de IPPC-verplichting worden voldaan.
Voor pluimvee is vooral belangrijk dat gasverdoven in verband met stof niet de 'best beschikbare techniek'(BBT) is en als zodanig overeenkomstig de BREF als enige toegestaan zou worden, maar dat elektrisch verdoven ook mogelijk blijft.

In 2008 wilden de ministeries van VROM en LNV op basis van de BREF elektrisch verdoven binnen een beperkt aantal jaren uitfaseren. NEPLUVI heeft duidelijk gemaakt dat dit niet kan, omdat het geen verbetering is voor milieu noch voor dierenwelzijn. Bovendien is het nauwelijks van invloed op de arbeidsomstandigheden. De hoeveelheid stof op de werkplek zou bij verdoofd aanhangen wat minder kunnen zijn dan bij onverdoofd aanhangen. Elektrisch verdoven mag niet op oneigenlijke gronden worden uitgefaseerd.
Daarnaast moeten er meerdere vormen van koelen mogelijk zijn. Hoewel het destijds in verband met spinchillers verboden onderdompelen weer is toegestaan, zijn hieraan wel risico's verbonden in de vorm van kruisbesmetting met bacteriën.
Vanwege het energiegebruik mag het onderdompelen niet zomaar als BAT worden aangemerkt. Koelen met behulp van water is wel zeer energie-efficiënt. Daarom is het belangrijk om bijvoorbeeld naar de mogelijkheden te kijken in het kader van MJA.
Er zijn bovendien aanwijzingen dat bepaalde dompeltechnieken eerder een gunstig dan een ongunstig effect hebben op de bacteriologische gesteldheid van het product.
De checklist op de site van FO-industrie is in 2008 geactualiseerd en kan zowel door de bedrijven als door de inspectie worden gebruikt na het invullen van een toegangscode en een wachtwoord. In de huidige BREF voor de vleesindustrie zijn overigens enkele zaken opgenomen, die voor NEPLUVI aanleiding waren de BREF ter discussie te stellen.

KOUDE VLEESVERWERKING EN MILIEUVERGUNNING

Het project 'Tweede fase modernisering algemene regels' heeft als doel om vergunningplichtige bedrijven onder algemene regels - het zg. Activiteitenbesluit - te brengen. Met het onderbrengen van bedrijven onder algemene regels, komt de vergunningplicht voor deze bedrijven geheel of gedeeltelijk te vervallen. De koude vleesverwerking (uitsnijderijen) op industriële schaal is een activiteit, die relatief snel onder de algemene regels te brengen valt.
Hiertoe is in 2008 via Infomil een werkgroep opgericht. Doel van de werkgroep is het vaststellen van een pakket van voorschriften voor de activiteit 'koude vleesverwerking'. Deze voorschriften worden vervolgens in het Activiteitenbesluit opgenomen.
De planning is om de koude vleesverwerking op 1 januari 2010 onder het Activiteitenbesluit te brengen. Het voorschriftenpakket voor de activiteit 'koude vleesverwerking' was per 1 juli 2008 gereed. Daarna is het wetgevingstraject gestart, dat tot 1 januari 2010 loopt.
Bedrijven die (pluimvee)vlees verwerken met een capaciteit tot een volume van 75 ton per dag (de IPPC-grens) en die gebruik maken van garingsinstallaties beneden de 130 KW worden vrijgesteld van de vergunningplicht en komen in de toekomst onder algemene regels van het Activiteitenbesluit te vallen.

MEERJARENAFSPRAAK ENERGIE-EFFICIËNTIE (MJA)

Diverse pluimveeverwerkende bedrijven hebben in een convenant met de overheid afspraken gemaakt om te komen tot een hogere efficiëntie met betrekking tot energieverbruik. De vleesverwerkende industrie heeft al een behoorlijke reductie in energieverbruik bereikt door middel van investeringen met een terugverdientijd van 2 tot 4 jaar.
In 2008 heeft NEPLUVI een nieuw convenant gesloten met minister Verburg van LNV en minister Cramer van EZ, dat in de plaats is gekomen van het oude. Daarbij wordt van de deelnemende bedrijven een grotere inspanning gevraagd, maar dan wel in de vorm van een verplichting. De overheid stuurt aan op een grotere rol voor de brancheorganisaties dan in voorgaande jaren. Deelnemende bedrijven worden gesteund bij het nakomen van hun verplichtingen ten aanzien van de milieuregelgeving en hebben op die manier

een voordeel. Omdat doorgevoerde maatregelen met een redelijke terugverdientijd leiden tot reductie van het energieverbruik, wordt de kostprijsontwikkeling bij de deelnemende bedrijven gunstig beïnvloed.

DIERMEEL

NEPLUVI zet zich in om de regelgeving met betrekking tot het gebruik van diermeel in diervoeders te normaliseren. Na het uitbreken van de BSE-crisis is het gebruik van diermeel in diervoeders geheel verboden, omdat voorkomen moest worden dat diermeel van runderen in diervoer terecht zou komen. Er ligt echter geen enkele motivatie ten grondslag aan het verbod op het gebruik van diermeel afkomstig van voor humane consumptie goedgekeurd pluimvee in diervoeders, anders dan dat het onderscheid met van rundvee afkomstig diermeel moeilijk te maken zou zijn. Dat laatste argument is overigens niet meer valide sinds er methoden zijn ontwikkeld om dit onderscheid vast te stellen. Vanuit milieuoptiek is het ongewenst dergelijke hoogwaardige eiwitten niet te benutten. Dat er geen risico aan het gebruik van dierlijke eiwitten in diervoeders kleeft, blijkt bovendien uit het feit dat uit derde landen ingevoerd pluimveevlees wel afkomstig mag zijn van met diermeel in het voer gevoerde kuikens.
Als er dan al een reden is om het te verbieden dan zou dat consequent moeten worden doorgevoerd. Indien dat niet gebeurt, is er sprake van oneerlijke concurrentie door uitsluiting van hoogwaardige relatief goedkope grondstoffen en van consumentenmisleiding door de overheid.

GGO

Het gebruik van genetische gemodificeerde organismen (GGO's) in de landbouw gaat gepaard met hogere opbrengsten en vermindering van het gebruik van pesticiden. Dat zijn zaken die gunstig zijn voor het milieu. In Europa is er vanuit verschillende overtuigingen echter een sterke lobby tegen het gebruik van GGO's, waardoor de mogelijkheden tot het gebruik ervan beperkt blijven en toelatingsprocedures zeer lang lopen. Daarbij gaat het, behalve om de teelt, om de invoer voor consumptie en het gebruik ervan als grondstof in diervoeders. Ook in dit geval is het vreemd dat in derde landen geproduceerd pluimveevlees wel afkomstig mag zijn van pluimvee gevoerd met GGO's. Ook hier wordt met twee maten gemeten en ontstaat een concurrentievoordeel voor derde landen. NEPLUVI is het daarmee oneens. Ook in dit geval is een level playing field vereist.

SOCIAAL

In 2008 is in eerste instantie een CAO-afspraak voor een kortere periode gemaakt, namelijk 1% loonsverhoging en een looptijd van 4 maanden (tot 30 april). Daarna is in 2008 per 1 mei een CAO-akkoord gesloten met een looptijd van één jaar, tot en met 30 april 2009. De loonsverhoging is 3,5%.
Er zijn afspraken gemaakt over de mogelijkheid van langere werkdagen (4 dagen van 9,5 uur) en er is de mogelijkheid tot enige flexibiliteit in de lengte van de werkdag ingevoerd (+ of - 15 minuten per dag, met een saldo van maximaal + of - 1 uur, waarmee de OR dan wel moet instemmen). De premie WGA komt voor rekening van de werknemer. Voor uitzendkrachten gelden na 6 maanden de bepalingen van de cao als genoemd in artikel 31 lid 2.
Eind 2008 komen de gevolgen van de kredietcrisis in beeld en blijkt dat de pensioenfondsen interen op hun vermogen. De dekkingsgraad van het pensioenfonds voor de pluimveeverwerkende industrie zakt ook onder het veilige niveau en er moet worden nagedacht over herstelmogelijkheden. ■

„Met de uitbraken van bestrijdingsplichtige dierziekten in de landen om ons heen wordt eens te meer duidelijk dat je als sector voor maximale hygiëne en optimale entingen moet gaan." **Wytze van der Meer**

5

BESTRIJDINGSPLICHTIGE DIERZIEKTEN

In 2008 waren er wereldwijd wederom veel uitbraken van aviaire influenza (vogelpest). In Europa vonden diverse uitbraken plaats van laagpathogene aviaire influenza (LPAI) en dan met name bij kalkoenen, ganzen en eenden. Het Verre Oosten kampte met uitbraken van AI in de hoogpathogene variant.

AVIAIRE INFLUENZA

Eind 2008 was de situatie in Duitsland (Nedersaksen) en België zorgelijk, omdat de uitbraak in Duitsland niet snel kon worden bedwongen en de uitbraak in België wel erg dicht bij de Nederlandse grens was. NEPLUVI heeft de leden geïnformeerd en het belang van het nemen van de eigen verantwoordelijkheden regelmatig onder de aandacht gebracht. Extra reiniging en desinfectie van terugkerende voertuigen werden weer verplicht. Via NEPLUVI zijn de lijsten met geschikte wasplaatsen verstrekt, evenals de formulieren die in dit kader gebruikt moesten worden.

Onderzoek van de Erasmus Universiteit Rotterdam naar verspreiding van het AI-virus, waarbij kleine wilde zwanen zijn besmet met een weinig virulente AI-stam, heeft NEPLUVI samen met andere partijen afgekeurd. Bij de verantwoordelijke ministeries is om opheldering gevraagd. Ook zijn er Kamervragen gesteld. Het onderzoek is desondanks gewoon van start gegaan.

NEPLUVI wil met de vakbonden afspraken maken over een maatregelenpakket voor het geval er in de toekomst onverhoopt toch weer sprake zou zijn van een uitbraak in Nederland. Het is zaak dergelijke afspraken te maken op het moment dat de situatie rustig is, teneinde goed voorbereid te zijn op het moment dat het nodig is. In het cao-overleg met de vakbonden zijn daarover tot op heden geen afspraken gemaakt en het zal daarom in 2009 opnieuw worden aangekaard.

NCD

In Nederland wordt gevaccineerd tegen New Castle Disease (NCD) of pseudovogelpest en vindt controle plaats op de beschermingsgraad op basis van bloedonderzoek. In 2008 is er sprake geweest van NCD onder gehouden sportduiven. Dit geeft aan dat de dreiging van NCD aanwezig is. Mede dankzij het vaccinatieprogramma zijn er echter nauwelijks problemen met deze bestrijdingsplichtige, besmettelijke dierziekte. ■

„Local poultry going global en pluimvee spreidt zijn vleugels uit over de grenzen." **GertJan Tomassen**

6

WERELDHANDEL

Een groot deel van de productie van de Nederlandse pluimveevleessector is bedoeld voor de intracommunautaire markt, maar de export naar derde landen is ook erg belangrijk. Er is sprake van zowel im- als export. Importproducten moeten aan de Europese standaarden voldoen. Om eerlijke concurrentie tussen Nederlandse producenten en producenten in derde landen te waarborgen, moeten de eisen die aan producten en de voortbrenging hiervan (zoals gebruik diermeel en GGO's) worden gesteld bovendien gelijk zijn. De ontwikkeling van de kostprijs heeft, gezien de internationale ontwikkeling hiervan, een grote invloed op het behoud en de verdere ontwikkeling van de sector. NEPLUVI spant zich in om exportbelemmeringen te voorkomen of ongedaan te maken en om importen die niet aan de EU-standaarden voor de productie voldoen te voorkomen.

EXPORTBEPERKINGEN

In 2008 is het voorgenomen inspectiebezoek van de Maleisische overheid opnieuw uitgesteld. Wisselende berichten geven veel onduidelijkheid. Op het ene moment zou de inspectie door de Maleisische overheid zeer duur worden, omdat bedrijven daaraan een financiële bijdrage moeten leveren. Dan weer wordt gesproken over een importheffing, die later weer blijkt uitgesteld. Er blijft onduidelijkheid over de ingezonden stukken en de coördinatie tussen de verschillende ministeries in Maleisië lijkt ook niet erg vlot te verlopen. Daar komt nog bij dat commerciële adviseurs zich in 2008 op het speelveld begeven. Eind 2008 is er nog steeds geen duidelijkheid over een eventueel bezoek door een delegatie uit Maleisië.

Door de uitbraken van LPAI in Duitsland werd de export van pluimveevlees van kuikens afkomstig uit Duitsland naar enkele landen geblokkeerd.
Eind 2008 werden controles en audits door Rusland anders uitgevoerd dan men gewend was en verwacht had. Diverse bedrijven werden van de lijst voor export naar Rusland geschrapt. In veel gevallen was niet duidelijk wat de eventuele tekortkomingen waren. In enkele gevallen werd het besluit gebaseerd op bacteriologisch onderzoek, waarbij de Russische autoriteiten eigen normen hanteerden. In een andere situatie leek de Russische delegatie ontstemd door de manier waarop ze werd ontvangen. Deze problematiek zal in 2009 een vervolg krijgen.

WTO EN ANTIMICROBIËLE BEHANDELING VAN KIP

In 2008 hebben de WTO-onderhandelingen niet tot resultaten geleid en als gevolg daarvan zijn ook geen nieuwe invoercontingenten vastgesteld. Omdat de invoercontingenten groter leken te gaan worden (meer product tegen het lage importtarief), zou de productie in de EU beïnvloed kunnen worden door een grotere instroom van relatief laaggeprijsde producten. Daarnaast neigde de Europese Commissie pluimveevlees toe te laten dat behandeld was met chemische decontaminantia. Gelukkig is het voorstel in het permanente comité voor de voedselketen en diergezondheid en daarna in de Europese Raad afgestemd. In Europa wordt een grote inspanning geleverd om salmonella te bestrijden en met de fikse investeringen in dergelijke programma's zijn al goede resultaten geboekt. Toelating van met chemische middelen behandeld product trekt een wissel op het level playing field. De Verenigde Staten zijn het niet eens met deze beslissing. ■

„Het is bitter te moeten constateren dat kosten voor toezicht en certificering botweg door de overheid worden doorberekend aan de pluimveesector, zonder dat er eerst gekeken wordt naar de efficiëntie van het eigen apparaat. NEPLUVI zal de toezichthouder er op blijven wijzen dat ook zij er alles aan zal moeten doen om net als ons een kostenefficiënte organisatie te worden." **Joop Eskes**

CONTROLE, KEURING EN CERTIFICERING

Met het oog op de garantiesystematiek richting consument moeten voldoende zekerheden worden ingebouwd. Dit is een zorg van de overheid én het bedrijfsleven. Voor het bedrijfsleven moet er echter ook voldoende ruimte zijn om efficiënt te kunnen werken en om te voorkómen verliezen ook echt te vermijden. Dit vereist een goede afstemming tussen de controlewerkzaamheden door overheid, certificerende organisaties en bedrijven. Gezamenlijk moet een hoog zekerheidsniveau worden ingebouwd en de kostprijs toch worden beheerst. De verantwoordelijkheden moeten goed zijn verdeeld en er dient wederzijds vertrouwen te zijn over de invulling hiervan. Zo ontstaat een systematiek, waarbij de verantwoordelijkheden steeds meer bij het bedrijfsleven komen te liggen.

ORT

In de praktijk bleken er ook in 2008 grote verschillen te blijven bestaan in afkeuring op grond van verschijnselen van Ornithobacterium rhinotracheale (ORT). Omdat in de ons omringende landen feitelijk nauwelijks afkeuring plaatsvindt vanwege ORT en er in Nederland sprake is van grote verschillen tussen slachterijen en verantwoordelijke dierenartsen, heeft NEPLUVI samen met een slachterij onderzoek in gang gezet, dat is uitgevoerd door de Gezondheidsdienst voor Dieren. Nagegaan is wat de eventuele risico's zijn voor de dier- en/of volksgezondheid.

Duidelijk is geworden dat risico's voor de dier- en/of volksgezondheid niet aan de orde zijn bij verschijnselen die duiden op een ongecompliceerde ORT-besmetting in een koppel. Daarom is in overleg met de VWA besloten tot een andere aanpak van deze problematiek. Daarbij is wel afgesproken dat er geen zichtbare afwijkingen worden goedgekeurd. Niet omdat daaraan risico's verbonden zouden zijn voor de dier- en/of volksgezondheid, maar omdat het niet past in het kwaliteitsdenken. Bovendien zou de Europese regelgeving zo gelezen kunnen worden dat zichtbare afwijkingen afgekeurd moeten worden.
De VWA heeft een nieuwe instructie gemaakt die per 1 januari 2009 in werking treedt. Op basis van die instructie kunnen de bedrijven nieuwe bedrijfsprotocollen maken, die de VWA moet goedkeuren.

PROJECT VERHOGING LIJNSNELHEID

Het doel van het project Verhoging Lijnsnelheid (HSL) was om door middel van pilots bij bedrijven algemene voorwaarden te kunnen definiëren waaraan een bedrijf moet voldoen om bij een hogere lijnsnelheid te mogen slachten. Bij de betrokken bedrijven werden de resultaten van de keuring beoordeeld aan de hand van metingen verricht door ASG en de VWA. Daarnaast zijn de arbeidsomstandigheden van de medewerkers bekeken. Hiervoor heeft ergonomisch adviesbureau VHP bij de aanvangs- en eindsnelheden de plaatsen op het keurbordes beoordeeld. Om ook een beeld te krijgen van de invloed van de hogere lijnsnelheden op de andere functies in de slachterij zijn interviews gehouden met andere medewerkers. Aan de hand van de rapportages van zowel ASG als VHP heeft de begeleidingscommissie een eindrapport opgesteld met daarin de voorwaarden waaronder bedrijven een verzoek kunnen indienen voor het verhogen van de lijnsnelheid. Dit eindrapport is in het eerste kwartaal van 2008 besproken binnen de VWA. Vervolgens zijn de voorwaarden waaronder met een hogere lijnsnelheid mag worden gewerkt, verwoord in een instructie van de VWA. Slachterijen die aan de voorwaarden kunnen voldoen, kunnen bij de VWA een verzoek tot verhoging van de lijnsnelheid indienen.

PLANNINGSKADER VWA

Vanaf 1 juni 2007 heeft de VWA een nieuw planningskader ingevoerd. In 2008 is er regelmatig overleg geweest in verband met het planningskader, bijvoorbeeld omdat het slachten op en rond feestdagen in het gedrang kwam. Als er twee of meer feestdagen in een week zijn, dan moeten er meer mogelijkheden zijn voor het slachten van pluimvee. Het betreft immers een versmarkt en gedurende de feestdagen is er juist sprake van een hogere omzet. Daarnaast speelt het probleem dat de vaststelling van feestdagen voor ambtenaren kan afwijken van de algemeen geldende feestdagen. Als een uitvoerende dienst als de VWA in dat geval de regels voor ambtenaren volgt, ontstaat er een probleem. Zeker als daarover onvoldoende en te laat wordt gecommuniceerd.

Daarnaast is het van belang dat rekening wordt gehouden met de marktvraag en met onvoorziene productie-omstandigheden. Er is immers altijd enige variatie tussen koppels en de daadwerkelijke groei kan reden zijn voor iets vervroegde dan wel uitgestelde slacht. Voor vleespluimvee kan er daardoor op een bepaalde dag net iets meer of iets minder te slachten zijn. Omdat dit binnen een termijn van 6 weken niet te plannen is, is enige flexibiliteit noodzakelijk.
NEPLUVI heeft ook een verzoek, inclusief voorstel, gedaan om afspraken te maken voor de wijze van opstarten in het geval dat een toezichthouder niet tijdig aanwezig is. Dat verzoek is ten algemene afgewezen, maar bedrijven kunnen decentraal afspraken maken hoe te handelen in een dergelijke situatie.

VWA-TARIEVEN

In verband met de in 2008 ingevoerde nieuwe tarieven heeft NEPLUVI aan de hand van opgaven van de slachterijen berekend wat de VWA in 2007 en in 2008 aan kosten in rekening heeft gebracht. Daarbij werd duidelijk dat de pluimveeslachterijen in totaal ongeveer € 800.000,- méér in rekening is gebracht dan op basis van de met de minister afgesproken maximale kostenstijging van 5% verwacht mocht worden.
NEPLUVI heeft hierover overleg gevoerd met de VWA en het ministerie van LNV en dat heeft tot resultaat geleid. Minister Verburg heeft afspraken gemaakt en aangegeven zich aan haar woord te willen houden. Er zal dus een correctie moeten plaatsvinden.

Hierover is het volgende afgesproken:

1. Geen indexering per 1 januari 2009 van de voor de pluimveeslachterijen belangrijke tarieven, zoals het starttarief, het kwartiertarief en de verzoekcertificering.
2. Terugbetaling van hetgeen teveel in rekening gebracht is, waarbij de volgende lijn zal worden gehanteerd: na afsluiting van het jaar zal per slachterij worden bepaald, op basis van herberekening van het tarief, wat er teveel is betaald en wat er moet worden terugbetaald. Omdat de uitbetaling daarvan dus pas later in het eerste kwartaal zal plaatsvinden, wordt daarover ook rente vergoed.
3. De tarieven zullen vervolgens ook voor 2009 moeten worden aangepast naar het herberekende tarief (maar dat wordt dan wel geïndexeerd). Het nieuwe tarief voor 2009 zal naar verwachting lager liggen dan het huidige tarief (2008/2009).
4. De periode die verstrijkt tot aanpassing van het tarief 2009 zal vervolgens ook worden gecorrigeerd door middel van terugbetaling.

Deze afspraken worden begin 2009 uitgewerkt. ■

„In de pluimveevleesketen zijn alle schakels van elkaar afhankelijk. Marktgerichte samenwerking met alle stakeholders is daarom essentieel en leidt tot een beter resultaat met minder kosten." **Ton Waals**

SAMENWERKING

NEPLUVI werkt op een groot aantal dossiers samen met andere organisaties. In de eerste plaats met de andere organisaties in de productieketen voor pluimveevlees. In de tweede plaats met de verschillende ministeries. Daarnaast zijn er contacten met de overige organisaties die van belang zijn in het kader van de productie van pluimveevlees, bijvoorbeeld als het gaat om de acceptatie van productiewijzen.

OVERHEID

In het kader van zowel de ontwikkeling als de implementatie van regelgeving zijn er goede contacten met diverse ministeries. In veel gevallen lopen de belangen in dezelfde richting, hoewel er over de uitwerking verschil van inzicht kan bestaan. Indien de overheid bepaalde productiemethoden wil stimuleren, dan zal het bedrijfsleven kritisch zijn op de haalbaarheid ervan en de gevolgen voor de concurrentiepositie. Zolang het een vrije keuze van ondernemers en consumenten is, dan is de stimulering van dergelijke ontwikkelingen geen enkel probleem en zal NEPLUVI de ontwikkeling steunen.

PRODUCTSCHAP PLUIMVEE EN EIEREN

Binnen het PPE werken verschillende partijen in de pluimveevleesketen samen en worden ontwikkelingen gestimuleerd. De pluimveesector hecht er daarom aan een aantal zaken in productschapverband te regelen. Een duidelijk voorbeeld daarvan is de besluitvorming met betrekking tot de besteding van gelden voor onderzoek en bijvoorbeeld de financiering van reclame. Ook in het kader van de belangenbehartiging voor de sector wordt intensief met het PPE samengewerkt.

DIERENBESCHERMING

NEPLUVI ondersteunt ontwikkelingen zoals het Beter Leven-logo van harte. Het helpt de consument bij haar keuze voor een product. Dit is een positieve ontwikkeling in de richting die de Dierenbescherming wenst en die het bedrijfsleven kan invullen. Dat wil niet zeggen dat NEPLUVI en de Dierenbescherming altijd op dezelfde lijn zitten. Daar waar de Dierenbescherming bepaalde zaken bij wet geregeld wil hebben, is NEPLUVI het daarmee niet altijd eens. Als de regelgeving niet geldt voor andere partijen die op dezelfde markt opereren en dus de concurrentiepositie van de Nederlandse sector wordt ondermijnd, dan is dit reden voor NEPLUVI om dergelijke zaken niet bij wet te willen verplichten.

OVERIGE ORGANISATIES

Er is overleg met diverse andere organisaties die direct of indirect betrokken zijn bij de pluimveevleesproductie. Zowel met de Landbouwuniversiteit Wageningen en de daaraan verbonden onderzoeksinstellingen waaronder ASG en het RIKILT, de Faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Utrecht, de GD, de KNMvD als bijvoorbeeld de NEVEDI en de COV. Ook is er samenwerking met andere werkgevers via de AWVN en VNO-NCW om de belangen van de pluimveeverwerkende industrie te behartigen.
Internationaal is NEPLUVI vertegenwoordigd in de Europese overkoepelende organisatie a.v.e.c. en lid van de International Poultry Council (IPC). ■

BESTUUR

Het bestuur van NEPLUVI bestond per 31 december 2008 uit de volgende leden:

B.J. Odink voorzitter
P. Poortinga vicevoorzitter
A.T.P.M. Waals secretaris
G.F. van den Bor penningmeester
J.E. Eskes
R. Hengeveld
J. Heijs *(31-12-2008 afgetreden)*, ***G.J. Tomassen*** *(per 01-01-2009)*
W.K.T. van der Meer
H.J. van de Vecht

SECRETARIAAT

Het secretariaat van NEPLUVI bestond per 31 december 2008 uit de volgende medewerkers:

Jan Odink voorzitter
Peter Vesseur algemeen secretaris
Heleanne ten Berg beleidsmedewerker
Carla Besselink secretaresse

Lijst van afkortingen

AI	aviaire influenza (vogelpest)
AMGB	Antimicrobiële Groeibevorderaar
ASG	Animal Science Group Wageningen UR
a.v.e.c.	Association of Poultry Processors and Poultry Trade in the European Countries
AWVN	Algemene Werkgeversvereniging Nederland
BBT	Best Beschikbare Technieken
BREF	BBT referentiedocument
BSE	Bovine spongiforme encephalopathie
CAO	Collectieve Arbeids Overeenkomst
COV	Centrale Organisatie voor de Vleessector
EC	Europese Commissie
EU	Europese Unie
EZ	ministerie van Economische Zaken
FO-industrie	Facilitaire Organisatie industrie
GD	Gezondheidsdienst voor Dieren
GGO	Genetisch Gemodiceerd Organisme
HSL	Hoge Lijnsnelheid
IPC	International Poultry Council
IPPC	Integrated Prevention and Pollution Control
KNMvD	Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde
LNV	ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
LPAI	Laag Pathogene Aviaire Influenza
MJA	Meerjarenafspraak Energie-efficiëntie
MRSA	Methicilline Resistente *Staphylococcus aureus*
NCD	New Castle Disease (pseudo vogelpest)
NEPLUVI	Vereniging van de Nederlandse Pluimvee Verwerkende Industrie
NEVEDI	Nederlandse Vereniging Diervoederindustrie
NGO	Niet-Gouvernementele Organisatie
NVP	Nederlandse Vakbond Pluimveehouders
ORT	*Ornithobacterium Rhinotracheale*
PPE	Productschap Pluimvee en Eieren
PVE	Productschappen Vee, Vlees en Eieren
RIKILT	Rijkskwaliteitsinstituut voor Land- en Tuinbouwproducten
VNO-NCW	Verbond van Nederlandse Ondernemingen-Nederlands Christelijke Werkgeversverbond
VROM	ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu
VWA	Voedsel en Waren Autoriteit
VWS	ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
WGA	Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsongeschikten
WTO	World Trade Organization

Colofon

Redactie	Secretariaat NEPLUVI
Eindredactie	Wim Busser
Productfoto's	www.kiprecepten.nl
Foto's bestuur	Ger Thijssen
Vormgeving	Stefan Kraaijenhagen - Zaza
Traffic	Nienke Jansen
Drukwerkcoördinatie	Drukwerk Unlimited
Productie	Busser&tenHove Communicatie

NEPLUVI

NEPLUVI
Kroonslag 4
3991 TW Houten
Postbus 331
3990 GC Houten
Telefoon 030 6355252
Fax 030 6571114
info@nepluvi.nl
www.nepluvi.nl

NEPLUVI